multicultural communication

REVIEWED November 2004
NSW Multicultural Health Communication Service

Laotian
November 2000
[BHC-5695]

ຈົ່ງມາທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບພັຍອັນຕຣາຍຂອງ ເອັກສເຕຊີ
Ecstasy - understanding the risks

ເອັກສເຕຊີ ແມ່ນຢາເສບຕິດທີ່ຜິດກົດໝາຍຊຶ່ງໃຊ້ກັນໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມບາງພວກ. ແຕ່ວ່າມັນແຕກຕ່າງກັບຢາເສບ ຕິດຊນິດອື່ນໆເຊັ່ນ ກັນຊາ, ເຮໂຣອິນແລະໂຄເຄນ, ເອັກສເຕຊີ ບໍ່ໄດ້ມາຈາກພືດ. ແທນທີ່ຈະຜລິດຈາກພືດ ມັນເປັນຜລິຕພັນທີ່ຜິດກົດໝາຍແລະຜລິດຂຶ້ນ ຈາກການປະສົມເຄມີ ຫຼາຍຊນິດໃສ່ກັນ.

ເອັກສເຕຊີແມ່ນຫຍັງ?

ໃນຂນະທີ່ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆຂອງເອັກສເຕຊີແຕກຕ່າງກັນໄປ, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນຜລິດ ຈາກເຄມີທີ່ຄ້າຍຄື ກັບຢາສອງປະເພດນີ້

- ແອມເຟຕາມີນ (amphetamines) ຊຶ່ງບາງຄັ້ງກໍເອີ້ນວ່າ ສປີດ (speed) - ຊຶ່ງແມ່ນຢາກະຕຸ້ນ ຊນິດນຶ່ງທີ່ສາມາດເສີມກຳລັງແລະເຮັດໃຫ້ຄົນບໍ່ຢາກນອນ.
- ຮາລລູຊີໂນເຈີນ (hallucinogens) - ຢານີ້ສາມາດເຮັດໃຫ້ຄົນເຫັນຫຼືໄດ້ຍິນສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນຈິງ, ຫຼື ເຮັດໃຫ້ເຫັນຫຼືໄດ້ຍິນສິ່ງທີ່ຜິດແປກໄປຈາກຄວາມຈິງ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ບາງຄົນທີ່ໃຊ້ຢາຮາລລູຊີໂນເຈີນ ອາດເຫັນຈອກກາເຟຕົງເອງ, ຫຼື ຄິດວ່າລາຍຢູ່ຝາຕົງໄປມາ.

ຄົນໃຊ້ເອັກສເຕຊີແບບໃດ?

ຕາມປົກກະຕິ ຈະກືນກິນຢາເມັດນ້ອຍໆສີຂາວຫຼືສີເຫຼືອງຊຶ່ງມີມາໃນຮູບຮ່າງແລະຂນາດຕ່າງໆກັນ. ບາງຄົນກໍສັກ ເອົາກໍມີ.

ຜົນສະທ້ອນຂອງຢາເອັກສເຕຊີມີຫຍັງແດ່?

ຜົນສະທ້ອນອາດແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ສ່ວນປະກອບຂອງຢາແລະຕາມຄົນທີ່ໃຊ້ຢານັ້ນ. ຜົນຕ່າງໆກໍມີເຊັ່ນ ຮູ້ສຶກດີໃຈ, ໝັ້ນໃຈ ແລະ ເກີດຄວາມຮັກໃຄ່. ແຕ່ວ່າມັນອາດເຮັດໃຫ້ຄົນໃຊ້ຢາ ນັ້ນຮູ້ສຶກ ເປັນ ກັງວົນ, ວິຕົກເກີນເຫດ (ຢ້ານຄົນອື່ນມາທຳຮ້າຍຕົນ) ແລະ ເກີດຄວາມກົດດັນ. ຜົນສະທ້ອນ ລະຍະ ສັ້ນກໍມີເຊັ່ນ:

- ຫົວໃຈເຕັ້ນແຮງຂຶ້ນແລະຄວາມດັນໂລຫິດສູງຂຶ້ນ
- ອຸນຫະພູມໃນຮ່າງກາຍສູງຂຶ້ນແລະເຫື່ອອອກ
- ຮ່າງກາຍຂາດນ້ຳ - ນ້ຳໃນຮ່າງກາຍເຫືອດແຫ້ງ
- ກັດແຂ້ວແລະກັດຄາງກະໄຕ
- ປັ້ນທ້ອງ

ເອັກສເຕຊີອັນຕຣາຍປານໃດ?

ບາງຄົນຕາຍຍ້ອນຢາເອັກສເຕຊີເນື່ອງຈາກຜົນສະທ້ອນຢ່າງຮຸນແຮງ. ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີການຕາຍເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແຕ່ມັນກໍເປັນການຍາກທີ່ຈະເດົາວ່າຢານີ້ມີອັນຕຣາຍຫຼາຍປານໃດ. ການຕາຍ ບາງເທື່ອເກີດ ຂຶ້ນ ຍ້ອນ:

- ຮ່າງກາຍຮ້ອນໂພດ - ການໃຊ້ຢາເອັກສເຕຊີປະສົມກັບການເຕັ້ນລຳເປັນເວລາຍາວນານ ອາດ ເຮັດ ໃຫ້ອຸນຫະພູມໃນຮ່າງກາຍສູງຂຶ້ນ, ແລະເຮັດໃຫ້ເກີດອາການຂາດນ້ຳ. ຜູ້ໃຊ້ເອັກສເຕຊີຄວນ ດື່ມນ້ຳ 500ml ທຸກໆຊົ່ວໂມງຖ້າເຕັ້ນລຳຫຼືຍ່າງໄປມາ, ແລະ ຄວນດື່ມນ້ຳ 250ml ທຸກໆຊົ່ວໂມງ ຖ້າບໍ່ໄດ້ເຕັ້ນລຳ.
- ດື່ມນ້ຳຫຼາຍໂພດ - ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງບໍ່ດື່ມນ້ຳຫຼາຍໂພດບາດດຽວ ເພາະເຄີຍມີຄົນຕາຍ ຍ້ອນວ່າຖ້ານ້ຳຫຼາຍໂພດມັນຈະໄປກະທົບກະເທືອນສມອງ, ເຮັດໃຫ້ເກີດອາການໂຄມ່າ.
- ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະບໍ່ຂັບຣົດຫຼັງຈາກໃຊ້ຢາເອັກສເຕຊີ ແລະບໍ່ໃຊ້ຢານີ້ປະສົມກັນກັບຢາອື່ນໆແລະບໍ່ໃຊ້ເຂັມ ສັກຢາຮ່ວມກັນ ຖ້າໃຊ້ໂດຍການສັກເອົາ. ຜູ້ທີ່ປວັດສ່ວນຕົວຫຼືຄອບຄົວມີປວັດເປັນ ໂຣກຈິດ, ໂຣກກັງວົນ, ໂຣກຕື່ນກົວ, ໂຣກຫົວໃຈ, ຄວາມດັນໂລຫິດສູງ, ເບົາຫວານ, ມີບັນຫາ ກ່ຽວກັບຕັບ ຫຼື ເປັນລົມຊັກບໍ່ຄວນໃຊ້ເອັກສເຕຊີ.

ເອັກສເຕຊີເຮັດໃຫ້ຕິດບໍ?

ເປັນທີ່ເຊື່ອກັນວ່າ ເອັກສເຕຊີ ບໍ່ເຮັດໃຫ້ຕິດທາງຮ່າງກາຍເຊັ່ນເຮໂຣອີນຫຼືນິໂຄຕິນ, ເຊັ່ນວ່າ, ເຮັດໃຫ້ ເກີດອາການ ງ່ວມເຫງົາເມື່ອຢຸດກິນຢາ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ບາງຄົນກໍຕິດຢາເອັກສເຕຊີໂດຍທາງຈິດ - ໝາຍຄວາມວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ສາມາດຢຸດກິນຢາໄດ້ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າຕ້ອງການມັນເພື່ອໃຫ້ໂຕເອງມ່ວນຊື່ນຫຼືຮູ້ສຶກມ່ວນໃຈ

ຜົນສະທ້ອນລະຍະຍາວຂອງເອັກສເຕຊີມີຫຍັງແດ່?

ໄດ້ມີຫຼັກຖານວ່າເອັກສເຕຊີສາມາດໄປກະທົບສມອງໄດ້, ເຮັດໃຫ້ເກີດອາການກົດດັນແລະກັງວົນ. ຖ້າຈະເວົ້າໄປແລ້ວ ກໍມີຄົນຈຳນວນນ້ອຍທີ່ໃຊ້ເອັກສເຕຊີເປັນລະຍະຍາວ, ອາດຈະເປັນຍ້ອນວ່າ ອາການທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມ ສຸກມັກຖອຍລົງ ຖ້າໃຊ້ຢາເປັນລະຍະຍາວນານຕິດຕໍ່ກັນ.

ຈະຮູ້ຢ່າງໃດວ່າຄົນຜູ້ນຶ່ງໃຊ້ເອັກສເຕຊີ?

ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜົນສະທ້ອນຂອງເອັກສເຕຊີ (ແລະຢາເສບຕິດອື່ນໆອີກຫຼາຍຊນິດ) ມີອາການຄ້າຍຄື ກັນກັບລັກສນະນິສັຍຂອງວັຍຣຸ່ນໂດຍທົ່ວໆໄປ (ເຊັ່ນ ອາຣົມປ່ຽນແປງ, ນອນຕື່ນສວຍເປັນເວລາຍາວ ນານ), ກໍເລີຍເປັນການຍາກທີ່ຈະແຍກແຍະ. ພໍ່ແມ່ທີ່ມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຢາເສບຕິດຂອງ ຄົນໜຸ່ມ ຄວນຕິດຕໍ່ຫາທ່ານໝໍ ຫຼື ສູນສຸຂພາບຊຸມຊົນ ເພື່ອຂໍເອົາຣາຍລະອຽດເຣື່ອງບໍຣິການກ່ຽວກັບ ການປິ່ນປົວ ຢາເສບຕິດແລະເຫຼົ້າ ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ.

ຈະເຮັດຢ່າງໃດຖ້າມີໃຜຜູ້ນຶ່ງເຈັບປ່ວຍຍ້ອນໃຊ້ຢາເອັກສເຕຊີ ຫຼື ຢາເສບຕິດຢ່າງອື່ນ?

ຖ້າທ່ານສົງສັຍວ່າມີການເຈັບປ່ວຍຍ້ອນ ເອັກສເຕຊີ, ໃຫ້ເອີ້ນຣົດພຍາບານທັນທີ (ຕຳຣວດຈະບໍ່ມາກ່ຽວຂ້ອງເມື່ອເອີ້ນເອົາຣົດພຍາບານ).

ຖ້າທ່ານ ຕ້ອງການ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອເຣື່ອງການ ໂທຣະສັບເປັນພາສາອັງກິດ, ກະຣຸນາໂທຣະສັບຫາ ພແນກແປ ເອກກະສານ ແລະ ແປ ພາສາ (TIS) ເບີໂທຣ 131 450.
ທ່ານສາມາດຫາເບິ່ງຂໍ້ມູນເຣື່ອງສຸຂພາບເປັນພາສາລາວຕື່ມໄດ້ທາງອິນເຕີແນັດ ທີ່ ເວັບ ໄຊຕ໌ ຂອງ Multicultural Communication ທີ່ <http://mhcs.health.nsw.gov.au>

ເບີໂທຣະສັບເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຖືກຕ້ອງໃນເວລາທີ່ພິມເອກກະສານນີ້ ແຕ່ວ່າອາດມີການປ່ຽນແປງ. ທ່ານອາດຈະຕ້ອງໄດ້ກວດເບິ່ງເລກໂທຣໃນສມຸດໂທຣະສັບເບິ່ງໃໝ່.